

การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
Political Participation in Democracy of Students of Songkhla Rajabhat University

รวีวรรณ หอมจันทร์^{1*}, ศิรายุ สุกใส², อรทัย ดาระเดช³, อนงค์นาฏ ชูศรี⁴, กานต์สินี บัวสม⁵,
ปิยทัศน์ สามเอียด⁶, วชิรญาณ ภัทรพฤกษา⁷, อังคณา สุวรรณ⁸, ไชยา เกษารัตน์⁹

Raweewan Homjan^{1*}, Sirayu Suksai², Orathai Daradach³, Anongnat Chusri⁴, Kansinee
Buasom⁵, Piyathat Sam-ead⁶, Wachiraya Pattaraprueksa⁷, Angkana Suwan⁸, Chaiya Kesarat⁹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับและเพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา จำแนกตามเพศ อายุ ชั้นปีการศึกษา และคณะที่สังกัด กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา จำนวน 400 คน โดยใช้แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีความเชื่อมั่น 0.78 ซึ่งได้จากการสุ่มแบบชั้นภูมิโดยใช้สัดส่วน และสุ่มอย่างง่าย แล้ววิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การทดสอบค่าเอฟ และการทดสอบรายคู่ตามวิธีของเซฟเฟ ผลการวิจัยพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลาอยู่ในระดับน้อย และจากผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา จำแนกตามเพศ อายุ ชั้นปีการศึกษา และคณะที่สังกัด พบว่า เพศมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อายุและชั้นปีการศึกษามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และคณะที่สังกัดมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001
คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม, การเมือง, ประชาธิปไตย, นักศึกษา

Abstract

The purposes of this research was to study Participation level and compare the Political Participation in Democracy of students of Songkhla Rajabhat University by sex, age, academic and faculty. Samples used in the research was students of Songkhla Rajabhat University amount 400 people by the scale with 5 levels of reliability, which is 0.78 used Disproportional Stratified Sampling and Simple Random Sampling of stratified then analyzed the mean, standard deviation, t-test, F-test, and Scheffe's method. The findings found level in Political Participation in Democracy of students of Songkhla Rajabhat University overview In less. and the comparison Political Participation in Democracy of students of Songkhla Rajabhat University by sex, age, academic and faculty found sex there are different statistical significance of the level .01, age and academic there are different statistical significance of the level .05, and faculty there are different statistical significance of the level .001

Keyword: Participation, Political, Democracy, Students

^{1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8} นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

⁹ อาจารย์ประจำโปรแกรมวิชาการรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

*Corresponding author, E-mail: miw243735@gmail.com

บทนำ

ตั้งแต่มีการเปลี่ยนแปลงการปกครอง เมื่อ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2475 ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่มีการปกครองแบบประชาธิปไตย เป็นการเปลี่ยนแปลงที่มีผลให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น ซึ่งรัฐธรรมนูญแต่ละฉบับได้บัญญัติถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้อย่างชัดเจน เช่น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ในหมวดที่ 3 ได้ขยายและเพิ่มสิทธิเสรีภาพของประชาชน เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยได้ดียิ่งขึ้น เช่น การแสดงความคิดเห็น การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และการชุมนุม ส่วนในหมวด 7 ได้ระบุการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยตรงของประชาชน ได้แก่ ประชาชนมีสิทธิเข้าชื่อถอดถอนบุคคลตามมาตรา 270 และการออกเสียงประชามติ เป็นต้น จากบทบัญญัติที่กล่าวมา แสดงให้เห็นว่าประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง ไม่ว่าจะเป็นการแสดงเจตนาสมัคร การออกเสียงประชามติ หรือการตัดสินใจทางการเมืองต่าง ๆ ให้โอกาสที่จะติดตามข่าวสาร แสดงความคิดเห็น เสนอข้อเรียกร้องทางการเมือง และการให้โอกาสที่จะติดตามประเมินผล จนกระทั่งคัดค้านทางการเมือง ซึ่งสอดคล้องกับ สัจจิต บุญบงการ (2545) ที่ได้กล่าวไว้ว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาระบบการเมืองให้เป็นประชาธิปไตย ทั้งนี้เพราะการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นดัชนีชี้วัดที่สำคัญประการหนึ่งของระบอบประชาธิปไตย สังคมใดจะมีระดับความเป็นประชาธิปไตยสูงหรือต่ำ พิจารณาได้จากระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

จากความสำคัญดังกล่าว การมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ผ่านมา ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมโดยเฉพาะกระบวนการนิสิต นักศึกษา ซึ่งมีบทบาทสำคัญกับการเมืองไทย แต่ในปัจจุบันการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาได้ลดน้อยลงจากในอดีต บ่อยครั้งจึงเกิดคำถามว่า “นักศึกษา” ซึ่งเป็นปัญญาชน และพลังในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ สังคม การเมืองเพื่อการพัฒนาประเทศหายไปไหน (มนตรี ฐิโรโฆไท, 2551) ซึ่งสอดคล้องกับ รุ่ง แก้วแดง (2543) อธิบายว่า ในช่วงเวลา 10 ปีที่ผ่านมาการมีส่วนร่วมทางการเมืองส่วนใหญ่มีประชาชนทั่วไปเท่านั้นที่จะเข้ามามีส่วนร่วม เช่น การชุมนุมประท้วง และการสนับสนุนในการร่างรัฐธรรมนูญ เป็นต้น ในขณะที่สำราญ วิเศษ (2554) พบว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยที่ขาดนักศึกษานั้น อาจทำให้การเมืองขาดเสถียรภาพ ส่งผลกระทบต่อสภาพเศรษฐกิจ สังคม ส่งผลเสียต่อการลงทุน การท่องเที่ยว โดยนักศึกษาเป็นผู้ที่มีความรู้ หากการมีส่วนร่วมทางการเมืองมีนักศึกษาเข้าร่วมด้วย ระบบการเมืองของไทยอาจจะมีความเป็นประชาธิปไตยมากขึ้น

จากปัญหาดังกล่าว บ่งชี้ได้ว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา เป็นสิ่งสำคัญและจำเป็น ซึ่งนักศึกษาเป็นผู้ที่มีระดับความรู้และสติปัญญาสูง ประกอบกับมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ได้ชื่อว่าเป็นสถาบันการศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น มุ่งผลิตบัณฑิตที่พึงประสงค์ให้แก่สังคม ซึ่งนักศึกษาเหล่านี้จะเป็นแบบอย่างการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย และเป็นปัจจัยที่จะช่วยให้ระบบการเมืองของไทยมีความเป็นประชาธิปไตยยิ่งขึ้น ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ซึ่งจะช่วยให้การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยมีเพิ่มมากขึ้น และทำให้นักศึกษามีความรู้ ความเข้าใจต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ตลอดจนเป็นการส่งเสริมการพัฒนาระบบการเมืองของไทยให้เป็นประชาธิปไตยมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา จำแนกตามเพศ อายุ ชั้นปีการศึกษา และคณะที่สังกัด

แนวคิด ทฤษฎี กรอบแนวคิด

เพลโต (Plato อ้างถึงใน พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว, 2524) ได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับเรื่องของการเมืองว่า เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการแสวงหาความยุติธรรม ในการดำรงชีวิต ในส่วนของการศึกษาและการเมือง ในยุคนั้นจึงเป็นการศึกษาเพื่อค้นหาเหตุผลมาสรุปเป็นแนวความคิด และเป็นแนวทางของการปฏิบัติทางการเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการวางรูปแบบที่ดีของรัฐให้กับมนุษย์ในสังคม ควรมีลักษณะอย่างไร และจะมีแนวทางในการปฏิบัติอย่างไร จึงจะทำให้สังคมมนุษย์เกิดความยุติธรรมและสันติสุขในการดำรงชีวิต

เอ็ดเวิร์ด และเอมอนด์ (Edward & Arnold, 1986) ได้ให้ความหมายว่า ประชาธิปไตยเป็นการปกครองโดยประชาชนในทางทฤษฎี หมายถึง อำนาจที่ตัดสินใจประเด็นปัญหาสำคัญของนโยบายสาธารณะต้องอยู่กับคนจำนวนมาก หรือข้างมากของชุมชนนั้นและในการตัดสินใจเช่นนั้นแต่ละคนจะออกเสียงได้เสียงเดียวไม่มีใครจะมีเสียงได้มากกว่าหนึ่งเสียง ประชาชนใช้อำนาจโดยทางตรง หรือโดยอ้อมผ่านสถาบัน ตัวแทนซึ่งมีบทบาทของประชาชนจะมาจำกัดอยู่ที่บัตรเลือกตั้งที่จะบังคับความรับผิดชอบให้เกิดแก่ผู้ที่ได้รับมอบอำนาจ

มิลบราธ (Milbrath, 1965) ได้ให้ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง 14 ระดับด้วยกัน ดังนี้ 1) รับฟังหรือรับทราบข่าวสารการเมือง (เป็นการเกี่ยวข้องกับการเมืองในระดับต่ำสุด หรือน้อยที่สุด แต่มีคนเกี่ยวข้องด้วยมากที่สุด) 2) ไปออกเสียงลงคะแนน (voting) ด้วยตนเอง 3) ชักชวนให้ผู้อื่นสนทนาเรื่องการเมือง 4) ชักชวนให้ผู้อื่นใช้สิทธิออกเสียงให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งคนใดคนหนึ่ง 5) ช่วยโฆษณาให้พรรคการเมืองหรือผู้สมัครรับเลือกตั้งด้วยวิธีการต่าง ๆ กัน 6) ติดต่อบอกความเห็นหรือข้อเรียกร้องต่อเจ้าหน้าที่บ้านเมืองหรือนักการเมือง 7) สนับสนุนด้วยการบริจาคเงินให้พรรคการเมือง หรือผู้สมัครรับเลือกตั้ง 8) ติดตามการหาเสียงของนักการเมืองบางคนหรือหลายคน 9) เข้าช่วยผู้สมัครรับเลือกตั้งรณรงค์หาเสียง 10) เข้าเป็น สมาชิกพรรคโดยทำงานให้พรรคการเมืองเป็นประจำเสมอ 11) เข้ามีส่วนร่วมในการวางแผนของพรรค 12) ช่วยหาเงินเข้าเป็นกองทุนของพรรค 13) ส่งสมัครเข้าแข่งขันรับเลือกตั้ง เพื่อตำแหน่งทางการเมือง และ 14) เข้าเป็นเจ้าหน้าที่ของพรรค หรือได้รับการเลือกตั้ง (เป็นการเกี่ยวข้องกับการเมืองในระดับที่มากที่สุด แต่มีผู้เกี่ยวข้องโดยตรงน้อยที่สุด)

ผู้วิจัยได้สรุปวิธีการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ไว้ 5 ด้าน ได้แก่

1. การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับทราบและเข้าถึงข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะ ตามมาตรา 56 บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับทราบและเข้าถึงข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในครอบครองของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น เว้นแต่การเปิดเผยข้อมูลหรือข่าวสารนั้นจะกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ ความปลอดภัยของประชาชนหรือส่วนได้เสียอันพึงได้รับความคุ้มครองของบุคคลอื่น หรือเป็นข้อมูลส่วนบุคคล ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

2. การแสดงความคิดเห็น บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา และการสื่อความหมายโดยวิธีอื่น ตามมาตรา 45 ซึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ เพื่อคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพ เกียรติยศ ชื่อเสียง สิทธิในครอบครัวหรือความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลอื่น เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อป้องกันหรือระงับความเสื่อมทรามทางจิตใจหรือสุขภาพของประชาชน

3. การชุมนุม บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการชุมนุม ตามมาตรา 63 บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะในกรณีการชุมนุมสาธารณะ และเพื่อคุ้มครองความสงบของประชาชนที่จะใช้ที่สาธารณะ หรือเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยในระหว่างเวลาที่ประเทศอยู่ในภาวะสงคราม หรือในระหว่างเวลาที่มีประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินหรือประกาศใช้กฎอัยการศึก

4. การเข้าซื้อถอดถอน ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าสองหมื่นคน มีสิทธิเข้าชื่อ ร้องขอต่อประธานวุฒิสภาเพื่อให้วุฒิสภามีมติตามมาตรา 274 ให้ถอดถอนบุคคลตามมาตรา 270 ออกจากตำแหน่งได้ คำร้องขอตามวรรคหนึ่งต้องระบุพฤติการณ์ที่กล่าวหาว่าผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวกระทำความผิดเป็นข้อๆ ให้ชัดเจน หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการที่ประชาชนจะเข้าชื่อร้องขอตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

5. การออกเสียงประชามติ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งย่อมมีสิทธิออกเสียงประชามติ ตามมาตรา 165 โดยการจัดให้มีการออกเสียงประชามติให้กระทำได้ในเหตุ ดังต่อไปนี้ ในกรณีที่คณะรัฐมนตรีเห็นว่า กิจการในเรื่องใดอาจกระทบถึงประโยชน์ได้เสีย ของประเทศชาติหรือประชาชน นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีอาจปรึกษาประธานสภาผู้แทนราษฎรและประธานวุฒิสภา เพื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาให้มีการออกเสียงประชามติได้

มนตรี วิรุโฆไท (2554) ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ในช่วง พ.ศ. 2553 มีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับต่ำ นักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มองว่าททกรรมทางการเมืองในช่วง พ.ศ. 2548 - 2553 ว่าเป็นเครื่องมือสร้างอำนาจของกลุ่มการเมืองและให้การสนับสนุนแนวคิดสันติวิธี และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้แก่ เพศ ชั้นปี สายวิชาที่ศึกษา การมีส่วนร่วมในกิจกรรมมหาวิทยาลัย และการติดตามข่าวสารทางการเมือง

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา จำนวน 400 คน ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิโดยใช้สัดส่วนและวิธีการสุ่มอย่างง่าย โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการศึกษาโดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check list) ประกอบด้วย เพศ อายุ ชั้นปี และคณะที่สังกัด และตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ ด้านการรับรู้ข่าวสาร ด้านการแสดงความคิดเห็น ด้านการชุมนุม ด้านการเข้าชื่อถอดถอน และด้านออกเสียงประชามติ โดยมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.78 สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ใช้การประมวลผลข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยหา ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation, S.D.) การทดสอบค่าที (t-test Independent) การทดสอบค่าเอฟ (F-test) และการทดสอบรายคู่ตามวิธีของเชฟเฟ (Scheffe)

สรุปผลการวิจัย

1. การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา พบว่า มีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.58$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านรับรู้ข้อมูลข่าวสาร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=3.35$) รองลงมา ด้านการแสดงความคิดเห็น ($\bar{X}=3.17$) ด้านการเข้าชื่อถอดถอน ($\bar{X}=2.33$) ด้านการชุมนุม ($\bar{X}=2.06$) และด้านออกเสียงประชามติ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X}=1.97$) ผลการวิเคราะห์ดังตาราง 1

ตาราง 1 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา	\bar{X}	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม
1. ด้านรับรู้ข้อมูลข่าวสาร	3.35	0.77	ปานกลาง
2. ด้านการแสดงความคิดเห็น	3.17	0.85	ปานกลาง
3. ด้านการชุมนุม	2.06	0.51	น้อย
4. ด้านการเข้าชื่อถอดถอน	2.33	1.01	น้อย
5. ด้านออกเสียงประชามติ	1.97	0.64	น้อย
รวม	2.58	0.76	น้อย

2. การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา จำแนกตาม เพศ อายุ ชั้นปีการศึกษา และคณะที่สังกัด พบว่า เพศมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเพศหญิงมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยน้อยกว่าเพศชาย อายุมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักศึกษาที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี มีส่วนร่วมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยน้อยกว่านักศึกษาที่มีอายุ 20 ปีขึ้นไป ชั้นปีการศึกษามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักศึกษาชั้นปีที่ 4 มีส่วนร่วมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยสูงสุด รองลงมา เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 2 และนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ตามลำดับ และนักศึกษาที่มีส่วนร่วมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยต่ำสุด คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 เมื่อพิจารณาเป็นรายคู่ พบว่า คู่ที่ต่างกัน คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 กับ นักศึกษาชั้นปีที่ 4 และคณะที่สังกัดมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยนักศึกษาสายครุศาสตร์มีส่วนร่วมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยสูงสุด รองลงมา เป็นนักศึกษาสายวิทยาศาสตร์ และนักศึกษาที่มีส่วนร่วมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยต่ำสุด คือ นักศึกษาสายมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ เมื่อพิจารณาเป็นรายคู่ พบว่า คู่ที่ต่างกัน คือ สายครุศาสตร์กับสายมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และสายวิทยาศาสตร์กับสายมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ดังตาราง 2

ตาราง 2 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา จำแนกตามเพศ อายุ ชั้นปีการศึกษา และคณะที่สังกัด

ตัวแปร	N	\bar{X}	SD	t/F	เปรียบเทียบรายคู่
เพศ					
1. ชาย	125	2.70	0.46	3.23**	ชาย/หญิง
2. หญิง	275	2.53	0.50		
อายุ					
1. ต่ำกว่า 20 ปี	89	2.47	0.51	-2.44*	ต่ำกว่า 20 ปี/20 ปีขึ้นไป
2. 20 ปีขึ้นไป	311	2.61	0.49		
ชั้นปีการศึกษา					
1. ชั้นปีที่ 1	101	2.44	0.49	4.776**	นักศึกษาชั้นปีที่ 1/นักศึกษาชั้นปีที่ 4
2. ชั้นปีที่ 2	122	2.62	0.50		
3. ชั้นปีที่ 3	149	2.60	0.47		
4. ชั้นปีที่ 4	28	2.80	0.52		

ตาราง 2 (ต่อ)

ตัวแปร	N	\bar{X}	SD	t/F	เปรียบเทียบรายคู่
คณะที่สังกัด					
1. สายครุศาสตร์	55	2.81	0.55	12.152***	สายครุศาสตร์/สายมนุษยศาสตร์
2. สายวิทยาศาสตร์	130	2.65	0.48		และสังคมศาสตร์ และ
3. สายมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	215	2.48	0.47		สายวิทยาศาสตร์/สายมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

***p<.001, *p<.01, **p<.05

อภิปรายผลการวิจัย

1. ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา พบว่า อยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ไม่ได้ให้ความสำคัญและไม่สนใจในการมีส่วนร่วมทางการเมือง ดังเห็นได้จากการมาใช้สิทธิเลือกตั้งนายกองค์การนักศึกษา ประจำปี 2559 พบว่า มีผู้ใช้สิทธิเลือกตั้งเพียงร้อยละ 48.08% (กองพัฒนานักศึกษา, 2559) ซึ่งสอดคล้องกับกัลยา ยศคำลือ (2552) ที่ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาภาควิชาสังคมศาสตร์ พบว่า นักศึกษามีเวลาส่วนใหญ่อยู่ในมหาวิทยาลัยและต้องเรียนรู้ทั้งในชั้นเรียน และเข้าร่วมในกิจกรรมของมหาวิทยาลัยอย่างต่อเนื่องจึงทำให้นักศึกษาไม่มีเวลาในการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองเท่าที่ควร และจากผลการวิจัย ยังพบว่า นักศึกษามีส่วนร่วมทางการเมืองในด้านรับรู้ข้อมูลข่าวสารสูงสุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ช่องทางการรับข้อมูลข่าวสารในปัจจุบันมีหลายช่องทาง ทำให้นักศึกษาเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้ง่าย ซึ่งสอดคล้องกับนิศาร ไพบุลย์สิน (2555) ที่ศึกษา พฤติกรรมการสื่อสารและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในกรุงเทพมหานคร พบว่า กลุ่มตัวอย่างได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารได้หลายช่องทาง เช่น สื่อโทรทัศน์ และอินเทอร์เน็ตซึ่งเป็นช่องทางที่สะดวกและรวดเร็ว และจากผลการวิจัย ก็ยังพบว่า นักศึกษามีส่วนร่วมทางการเมืองในด้านออกเสียงประชามติต่ำที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก นักศึกษาขาดความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการออกเสียงประชามติ และเห็นว่าไม่ไปออกเสียงประชามติก็ได้ เพราะกลัวว่าจะเกิดผลเสียแก่ตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับกัลยา ยศคำลือ (2552) ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาภาควิชาสังคมศาสตร์ พบว่า นักศึกษายังคงขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการออกเสียงประชามติและเห็นว่าการเมืองเป็นเรื่องไกลตัว เป็นกิจกรรมเฉพาะบุคคลหรือกลุ่มบุคคลเท่านั้นจึงทำให้การออกเสียงประชามติในโครงการหรือนโยบายต่าง ๆ อยู่ในระดับน้อย

2. เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา จำแนกตามเพศ อายุ ชั้นปีการศึกษา และคณะที่สังกัด พบว่า เพศมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก เพศเมื่อมีความแตกต่างกันจะส่งผลต่อพฤติกรรม ทศนคติ รวมถึงความรู้ความเข้าใจที่ต่างกันด้วย ซึ่งสอดคล้องกับมนตรี รุโรโฆไท (2554) ที่เปรียบเทียบการสื่อสารทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงกับนักศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พบว่า เพศเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมและความรู้ความเข้าใจต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยจะเห็นได้จากเพศเดียวกันมักจะมีการพูดคุยหรือสื่อสารเกี่ยวกับการเมืองไปในทางเดียวกัน อายุมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากคนที่มีอายุมากขึ้นผ่านเรื่องราว ประสบการณ์ต่าง ๆ มากกว่าคนที่อายุน้อย ทำให้อายุที่แตกต่างกันส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับนิศาร ไพบุลย์สิน (2555) ที่ได้ศึกษาเรื่องพฤติกรรมการสื่อสารและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านอายุของประชาชนมีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย เนื่องจากบุคคลที่มีอายุมากจะมีการสั่งสมประสบการณ์มากกว่าคนที่อายุน้อย ประสบการณ์เหล่านั้นจะทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจ

ในระบบการเมือง จึงทำให้ผู้ที่มีอายุมากเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าผู้ที่มีอายุน้อย ซึ่งสอดคล้องกับมนตรีรัฐโฆไท (2554) ได้ศึกษาเรื่องการเมืองมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์พบว่า ประชาชนที่มีอายุมาก จะมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าผู้ที่มีอายุน้อย เนื่องจากเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ และเข้าใจในระบบการเมืองมากกว่า

ชั้นปีการศึกษามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องจาก นักศึกษาที่มีชั้นปีที่ต่างกัน มหาวิทยาลัยและอาจารย์ผู้สอนจะมีการจัดหลักสูตร เนื้อหาวิชา รวมทั้งการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมและสอดคล้องกับธรรมชาติและความต้องการของนักศึกษา ทำให้แต่ละชั้นปีมีการเรียนการสอนที่แตกต่างกัน ซึ่งในช่วงชั้นปีที่ 1 จะเน้นเฉพาะในรายวิชาพื้นฐาน แล้วค่อยเข้าสู่เนื้อหาวิชาเอกในชั้นปีที่สูงขึ้นไป ทำให้นักศึกษาแต่ละชั้นปีเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองที่แตกต่างกัน สอดคล้องกับสำราญ วิเศษ (2555) ที่ได้ศึกษาเรื่องกระบวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยนครพนมที่พบว่า ชั้นปีการศึกษาที่ต่างกันจะมีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยที่แตกต่างกัน เพราะแนวทางการเรียนการสอนของแต่ละชั้นปีแตกต่างกัน ทำให้ได้รับความรู้ความเข้าใจแตกต่างกันด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพิสิทธิ์ศักดิ์ ห้วยหงษ์ทอง (2551) ที่พบว่า พฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาเมื่อจำแนกตามชั้นปีที่กำลังศึกษาจะมีความแตกต่างกัน เนื่องจากนักศึกษาแต่ละชั้นปีมีความคุ้นเคย และต้องปรับตัวในการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัย รวมทั้งทั้งแต่ละชั้นปียังมีรายวิชาที่ศึกษาแตกต่างกัน ส่งผลให้นักศึกษาแต่ละชั้นปีมีส่วนร่วมทางการเมืองที่แตกต่างกัน และคณะที่สังกัดมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากคณะต่าง ๆ มีการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาต่าง ๆ แตกต่างกันทำให้การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาแต่ละคณะแตกต่างกัน สอดคล้องกับสำราญ วิเศษ (2555) ศึกษาเรื่องกระบวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยนครพนม พบว่า คณะที่ต่างกันจะมีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยที่แตกต่างกัน เนื่องจากแผนการเรียนของนักศึกษาในแต่ละคณะ มีการส่งเสริมคุณลักษณะทั้งทางด้านความรู้ ความคิด และความเข้าใจในทางการเมืองแตกต่างกัน ทำให้นักศึกษามีแนวคิดในด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ต่างกัน

ข้อเสนอแนะและการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

จากผลการวิจัย พบว่านักศึกษามีส่วนร่วมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตย ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ดังนั้น ควรจะต้องส่งเสริมให้นักศึกษามีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น เพื่อให้ให้นักศึกษาได้มีโอกาสในการรับรู้ และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมืองโดยมหาวิทยาลัยควรมีการสร้างบรรยากาศที่เอื้อกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา เช่น จัดเวทีให้นักศึกษาได้แสดงออกซึ่งความคิดเห็น และจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ให้นักศึกษาได้เรียนรู้และซึมซับถึงความสำคัญของพลังนักศึกษาที่มีต่อระบบการเมือง โดยเริ่มจากในระดับคณะก่อน และค่อย ๆ พัฒนาต่อไปจนถึงการมีส่วนร่วมระดับมหาวิทยาลัย

เอกสารอ้างอิง

- กัลยา ยศคำลือ. (2552). การมีส่วนร่วมทางการเมือง: ศึกษากรณีนักศึกษาภาควิชาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- นิศากร ไพบูลย์สิน. (2555). พฤติกรรมการสื่อสารกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.
- พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว. (2524). รัฐศาสตร์ พัฒนาการและแนวการศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ศรีอนันต์.
- พิสิทธิ์ศักดิ์ ห้วยหงษ์ทอง. (2551). ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาในจังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาพัฒนศึกษา, มหาวิทยาลัยศิลปากร.

มนตรี ฐิโรโธไท. (2551). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ในเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516. ใน เอกสารวิชาการส่วนบุคคล หลักสูตรการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยสำหรับนักบริหารระดับสูง รุ่นที่ 12. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยการเมืองการปกครอง สถาบันพระปกเกล้า.

รุ่ง แก้วแดง. (2542). การศึกษาไทยปี ค.ศ.2000. ใน วารสารสุโขทัยธรรมาธิราช. 12(3) : 36-39

สำราญ วิเศษ. (2554). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยนครพนม. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

สุจิต บุญบงการ. (2542). การพัฒนาทางการเมืองของไทยปฏิสัมพันธ์ระหว่างทหาร สถาบันทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Edward, C.S. and Arnold, Z. (1968). *Dictionary of American Politics*. NewYork: Barnes and Noble.

Lester W. Milbrath. (1965). *Political Participation*. Rand Mc Nally. pp.16-29.